

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Мая Начкова, д.е.с., регистриран одитор

към катедра „Счетоводство и анализ“ при УНСС - София,

Научна специалност 05.02.07 „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”, Професионално направление 3.8. „Икономика”

на

дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **„доктор ”**

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика;

докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“

с автор: Янка Димчева Айвазова

на тема: „Проблеми при оповестяванията във финансовите отчети“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 167/15.05.2024 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **„Проблеми при оповестяванията във финансовите отчети“** за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“. Автор на дисертационния труд е **Янка Димчева Айвазова** – докторант към катедра „Счетоводство и одит“ на Висше училище по застраховане и финанси – София. Научен ръководител на дисертационния труд е проф. д-р Али Вейсел.

Предадените от докторант Янка Димчева Айвазова материали включват документи по представен опис, съдържащ кратки биографични данни и информация за изпълнение на изискванията при обучение в образователна и научна степен „Доктор“, заявление за публична защита, справка за изпълнение на минималните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика, дисертационен труд и автореферат към него, списък на публикациите по темата на дисертационния труд, копия на

публикации по темата на дисертационния труд и техните резюмета, пълен и кратък доклад за наличие/липса на плагиатство в дисертационния труд и декларация за оригиналност и достоверност.

Приложените от докторанта документи отговарят напълно на изискванията за откриване на процедура за публична защита на дисертационен труд пред научно жури за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Докторантът е завършил Бакалавърска и Магистърска степен по специалност „Международни икономически отношения“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, Магистърска степен по специалност „Счетоводство и контрол“ във ВУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и се обучава в Докторска степен „Счетоводство, одит и анализ“ във ВУЗФ. Паралелно със своето обучение работи в практиката като оперативен и главен счетоводител, асистент-одитор и управител на специализирано счетоводно предприятие от 2001 г. до момента.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 119 стр. и е добре структуриран в увод, три глави и заключение. Следва библиографска справка, която съдържа 127 бр. източници, от които 63 бр. източници на кирилица, 53 бр. източници на латиница и 11 бр. други интернет-източници. Преводът от чуждоезичните източници е извършен самостоятелно от автора. В труда са представени 25 бр. таблици и 3 бр. приложения. Литературните източници са използвани и цитирани добросъвестно и коректно. Трудът е написан в съответствие с действащите нормативни актове и счетоводни стандарти, с отразени последни изменения към 01.01.2024 г. Посочено е ограничение за изключване от обхвата на дисертационния труд на Международните счетоводни стандарти (вкл. Международните стандарти за финансова отчетност), защото облекченията при оповестяванията са приложими за малките предприятия, които в повечето случаи прилагат националните стандарти.

Темата на дисертационния труд е актуална и значима и представлява интерес за теорията и практиката на счетоводството. Добре са представени актуалността на темата, научно-приложната цел и изследователските задачи, тезата и инструментариума на изследването. В дисертационния труд са използвани подходящи изследователски подходи за постигане на основната цел и успешното решаване на поставените задачи. Отделните глави на дисертационния труд са добре балансирани и разработени в логическа последователност.

В направеното изследване докторантът обосновава значението на оповестяванията. Именно в тази насока доказва, че те имат ключово значение за представянето на уместни и достоверни финансови отчети.

Основната научна теза на докторанта е, че от съществено значение за счетоводната теория и практика е преработването на Националните счетоводни стандарти или въвеждането на МСФО за МСП. В резултат на осъщественото научно изследване докторантът предлага промяна на изискванията за публикуване на финансовите отчети на микропредприятията.

От изключително важно значение за счетоводството е становището на докторанта, залягало в дисертационния ѝ труд относно запазването на законовите изисквания за независим финансов одит на по-големите предприятия от категорията „малки“.

Докторантът търси решения за подобряване на финансовата отчетност като предлага да се премахнат облекченията за съставяне на съкратен баланс и отчет за приходите и разходите. По този начин формулира своята теза за намаляване на административната тежест върху ръководството при съставяне на годишния отчет за дейността на предприятието.

Авторът на дисертационния труд много правилно твърди, че се налага подобряване на държавния контрол върху съставянето и публикуването на финансовите отчети. Той стига до заключението, че стандартизацията на оповестяванията към отчетите е предпочитан начин за опростяване на финансовата отчетност за микро и малките предприятия като по този начин ще се повиши качеството и съпоставимостта на приложенията към отчетите в посока, както между самите дружества, така и между отделните отчетните периоди. Предложеният модел се основава на принципа на същественост, според който може да се изисква цялата информация, свързана с позициите от финансовия отчет да бъде оповестена и описана в пояснителните бележки.

Считам, че представения за обсъждане дисертационен труд на докторант Янка Димчева Айвазова съдържа значими и оригинални теоретични изследвания с научен и научно-приложен характер в областта на счетоводството. Той е лично авторско дело и в него липсва плагиатство. Научният стил е на необходимото ниво, а научните изразни средства и специалната терминология като цяло се използват правилно от докторанта.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Докторантът е формулирал 4 (четири) приноса, а именно:

- извършване на задълбочено изследване на възникването, развитието и целта на финансовата отчетност с цел обосноваване на значението на оповестяванията за представянето на уместни и достоверни финансови отчети;

- установяване на основните проблеми в изискванията за съставянето на компонента „приложение“ към финансовия отчет, извършване на критичен анализ на разпоредбите за оповестявания съгласно Националните счетоводни стандарти и формулиране на предложения за подобрения;

- извършване на емпирично изследване за пропуските при публикуването на годишните финансови отчети и качеството на оповестяванията към тях, анализиране на получените резултати и предложение за важни насоки за подобрения на финансовата отчетност и облекчения за бизнеса;

- проучване на практиките в други държави относно изискванията за съставянето и публикуването на финансови отчети и извеждане на предложение за използване на добрите практики при промяна на счетоводното законодателство в България.

Приносите съответстват на съдържанието на дисертационния труд и на постигнатите резултати от направеното изследване.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е приложил 3 (три) броя статии по темата на дисертационния труд, публикувани в списанието на Института на дипломираните експерт-счетоводители през 2023 г., в сборник с доклади от Международна научна конференция „Икономика на бъдещето”, организирана от ВУЗФ и Балканската асоциация на икономическите университети през 2023 г. и в сп. „Управление в бизнеса и публичния сектор” на ВУЗФ през 2023 г., които са коректно посочени в справката и в автореферата към дисертационния труд. Те са конкретно доказателство, че научната продукция на докторанта, свързана с темата на дисертационния му труд успешно е апробирана в счетоводната теория и практика.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Считам, че докторантът е изпълнил изцяло минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“, които са посочени в приложената справка за изпълнение на минималните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“.

7. Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд е изготвен в съответствие с установените изисквания на съответните правилници и представя в достатъчна степен, пълно и точно съ-

държанието, постигнатите резултати и основните приноси на докторанта в него. Той е с обем от 32 страници и отразява ясно, точно и пълно съдържанието на дисертационния труд.

8. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки към докторант Янка Димчева Айвазова. Основната ми препоръка към нея е да продължи изследванията си по проблемите на счетоводната теория и практика и да поддържа на високо ниво изследователската си дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното считам, че представения за обсъждане дисертационен труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички* изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатата Янка Димчева Айвазова **притежава** дълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на **Янка Димчева Айвазова** в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3.8. Икономика; докторска програма „Счетоводство, одит и анализ“.

24.05.2024 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Мая Начкова,
д.е.с., регистриран одитор